

פעילות לשכת עורכי הדין בישראל

תקציר

רקע

לשכת עורכי הדין בישראל היא תאגיד סטטוטורי שהוקם בחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961 (החוק). במטרה לאגד את עורכי הדין בישראל, לשקוד על רמתו וטוהרו של המקצוע ולפעול להגנה על שלטון החוק. ללשכה 6 מחוזות - צפון, דרום, ירושלים, חיפה, תל אביב ומרכז. הלשכה הקימה כמה גופים ובהם חברת בת - החברה הכלכלית של לשכת עורכי הדין.

ללשכה תפקידי חובה על פי החוק ובהם רישום מתמחים, פיקוח על התמחותם ובחינתם; הסמכת עורכי דין; קיום שיפוט משמעת. נוסף על כך, ללשכה תפקידי רשות, כגון ארגון השתלמויות מקצועיות לחבריה; פעולות לטובת צורכי חבריה; ועוד.

נתוני מפתח

68,500	69 מיליון ש"ח	54 מיליון ש"ח	9,941
עורכי דין רשומים בלשכת עורכי הדין באוגוסט 2019	תקציב הלשכה לשנת 2019. 27 מיליון ש"ח מהם הועברו למחוזות	מתקציב הלשכה, מקורם בדמי החבר שמשלמים עורכי הדין בהתאם להוראות החוק	תלונות אתיקה הוגשו לוועדות האתיקה של הלשכה בשנים 2016-2018. בתקופה זו הוגשו 826 קובלנות
549	59	18.7 מיליון ש"ח	214
עורכי דין הורשעו בעבירת משמעת והם בעלי אישור לאמן מתמחים	חבריו ועדות מקצועיות מכהנים בלשכה הורשעו בבית הדין המשמעת, כמחציתם הושעו על-תנאי או בפועל	הכנסותיה של החברה הכלכלית של הלשכה בשנת 2017	מספר כתבי האישום שהגישה התביעה המשטרית כנגד עורכי דין בשנים 2017 - 2018

פעולות הביקורת

בחודשים מרץ-אוגוסט 2019 בדק משרד מבקר המדינה את פעילות הלשכה בתחומים האלו: תכנון ותוכניות עבודה, מערך הפיקוח על ההתמחות, מערך האתיקה והדין המשמעתי, הסדרה וטיפול במקרים של חשש לניגוד עניינים, מערך ביקורת הפנים והיבטים בעבודת החברה הכלכלית. הבדיקה נעשתה במוסדות הלשכה: במועצה הארצית, בוועד המרכזי, במנגנון המינהלי ובוועדים המחוזיים וכן בחברה הכלכלית. בדיקות השלמה נעשו במשרד המשפטים ובמשטרת ישראל.

תמונת המצב העולה מן הביקורת

קללים בנוגע להעמדה לדין ולעונשים - מערך האתיקה של הלשכה לא קבע כללים בנוגע להעמדה לדין או לסוג העונש שיבקשו הפרקליטים בהתאם לסוג העבירה ולחומרתה.

דיווח גורמי התביעה על הגשת כתבי אישום כנגד עורכי דין - במרבית המקרים התביעה המשטרתית אינה מודעת לכך שהנאשם הינו עורך דין. כך, מתוך 214 כתבי אישום שהגישה התביעה המשטרתית כנגד עורכי דין בשנים 2017-2018, היא דיווחה למחוזות רק על 10 כתבי אישום; הפרקליטות אינה מעבירה מיוזמתה מידע בדבר כתבי אישום והרשעות למחוזות ירושלים וצפון.

משך הטיפול בתלונות אתיקה - יש עיכובים ממושכים מאד בטיפול בתלונות האתיקה במחוז תל אביב, והטיפול בתלונות רבות, עד להגשת הקובלנה בלבד, נמשך כמה שנים.

הסדרת תחום ניגוד עניינים - למעט בוועדות האתיקה, לא הסדירה הלשכה את תחום מניעת ניגודי העניינים העשויים להתרחש במסגרת פעילותה, כגון בוועדות המקצועיות, במינוי בוררים ובקשר לזיקות חבריות ועסקיות.

פיקוח על ההתמחות - בשנים האחרונות החלה הלשכה לפתח כלי מקוון לפיקוח על ההתמחות ולפני שלוש שנים החל פיילוט בנושא. ואולם תוצרי הפיילוט לא נותחו ולא נערך פיקוח בעקבות המידע שהתקבל באמצעות הכלי המקוון. באותן שנים לא התקיימו פעולות פיקוח חלופיות על המתמחים.

אישור אימון למאמנים שהורשעו - אישור לאמן מתמחה ניתן לצמיתות והלשכה אינה בוחנת אם לשוללו במקרה שעורך הדין הורשע בעבירה פלילית או משמעתית. גם אם עורך הדין הושעה, האישור לאמן מוחזר לו באופן אוטומטי בתום תקופת ההשעיה בלי שנבחנות השלכות ההרשעה שבגינה הושעה על אישור האימון.

תפקוד מערך ביקורת הפנים בלשכה - בשנים 2012 עד 2019 תפקד מערך ביקורת הפנים בלשכת עורכי הדין באופן חלקי, כאשר למעלה מעשרים שנה פעלה הלשכה ללא ועדת ביקורת.

דוחות כספיים - בחמש השנים האחרונות הדוחות הכספיים של הלשכה לא אושרו במועד, כקבוע בחוק. הדוח הכספי לשנת 2017 אינו משקף את מצבה הכספי של הלשכה לאשורו שכן הדוח אינו כולל את נתוני החברה הכלכלית, נתונים אשר אוחדו בשנים קודמות בדוחות הכספיים של הלשכה.

מערכת דיווח כספי בחברה הכלכלית - בשנים 2015 - 2017 לא נערכו רישומים כנדרש במערכת הנהלת החשבונות של החברה הכלכלית. כתוצאה מכך נפגעה מהימנות המידע החשבונאי שעמד בפני האורגנים של החברה ומועד אישור הדוחות הכספיים המבוקרים לשנים 2014 - 2017, היה באיחור של כשנה. פער נתונים זה פוגע ביכולתו של דירקטוריון ושל מנכ"ל לקבל החלטות שתואמות את מצבה הכלכלי האמיתי של החברה.

ראיונות קבלה להתמחות - בשנים האחרונות נקטה לשכת עורכי הדין פעולות לצורך שיפור המצב בתחום ראיונות קבלה להתמחות.

עיקרי המלצות הביקורת

ראוי שכל ועדות האתיקה יבחנו את תהליך ההעמדה לדין המשמעתי בדרך שתיצור אחידות ותמנע טענות בדבר אכיפה בררנית.

על מחוז תל אביב של הלשכה לפעול לכך שהתלונות יטופלו בפרק זמן סביר ובהתאם לקבוע בכללים, והטיפול בתיקים שנפתחו לפני זמן רב יושלם. על מחוז מרכז לזרז את הפעלת ועדת האתיקה כנדרש בחוק.

על הלשכה להשלים פעילותה להסדרה כוללת של הטיפול בנושא ניגודי העניינים בלשכת עורכי הדין.

על הלשכה לפעול ליישום פיילוט הפיקוח המקוון על ההתמחות ולהגיע לסיכום התובנות מיישומו; נוסף על כך, עליה לפעול לביצוע בקורות חלופיות בד בבד עם הליכי המחשוב. כמו כן על הלשכה לפעול בהתאם לסמכותה לביטול האישור לאמן במקרים המתאימים.

על הלשכה לפעול יחד עם ועדת הביקורת והמבקר הפנימי החדש של הלשכה לשיקום מערך הביקורת הפנימית. יישום המלצה זו יסייע לקיים ביקורת פנימית אפקטיבית המכסה את כל הסיכונים המהותיים בארגון.

ראוי שהלשכה תפעל לסיום תהליך הקמת האתר החדש, על מנת להבטיח מידע נגיש ומעודכן לעורכי הדין, למתמחים ולכלל הציבור.

סיכום

פעולות לשכת עורכי הדין לקויות בכמה תחומים ופוגעות ביכולתה לממש את מטרותיה ואת פעולות החובה המוטלות עליה על פי חוק. על הלשכה לבחון את הנושאים הטעונים שיפור ולגבש תוכנית פעולה שתאפשר לממש את מטרותיה באופן מיטבי. כמו כן עליה לתכנן את חלוקת משאביה כך שתינתן עדיפות לביצוע תפקידי החובה שלה. על מחוזות הלשכה לשתף פעולה עם הלשכה בתיקון הליקויים העולים מדוח זה, בשים לב להיררכיה בין הגופים שחודדה בתיקון לחוק.

מספר עורכי הדין החברים בלשכה, לפי מחוזות, 2019

המקור: על פי נתוני הלשכה, בעיבוד משרד מבקר המדינה.